

Юрій Кирилов
Херсонський державний аграрно-економічний університет
rektorkherson@gmail.com

Наталія Черевко
Херсонський державний аграрно-економічний університет
Advokat.ncherevko@gmail.com

АЛГОРИТМІЧНЕ ВРЯДУВАННЯ ЯК НОВА ФОРМА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

В умовах цифрової трансформації держави дедалі активніше впроваджуються технології штучного інтелекту та алгоритмічні системи у сферу публічного управління. Алгоритмічне врядування розглядається як новий етап розвитку електронного урядування, у межах якого автоматизовані системи використовуються для аналізу даних, прогнозування управлінських процесів та прийняття адміністративних рішень. Використання AI-технологій у діяльності органів державної влади спрямоване на підвищення ефективності управління, оптимізацію адміністративних процедур та покращення доступності публічних послуг (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2020). Водночас цифровізація державного управління породжує низку правових викликів, пов'язаних із прозорістю алгоритмів, захистом персональних даних і дотриманням фундаментальних прав людини (Y. Y. Kyrylov et al, 2026).

У науковій літературі поняття «алгоритмічне врядування» визначається як форма публічного управління, за якої значна частина управлінських процесів, аналізу інформації та прийняття рішень здійснюється за допомогою алгоритмів і цифрових технологій. Алгоритмічне врядування розглядається як новий етап розвитку електронного урядування, у межах якого автоматизовані системи стають безпосереднім елементом реалізації владних функцій. У цьому контексті особливого значення набуває необхідність формування належного правового регулювання використання штучного інтелекту в діяльності органів публічної влади та забезпечення балансу між ефективністю управління і дотриманням фундаментальних прав людини.

Використання алгоритмічних систем у сфері публічного управління має низку переваг. Насамперед автоматизація адміністративних процесів дозволяє скоротити бюрократичні процедури, пришвидшити обробку інформації та зменшити адміністративне навантаження на органи влади. Крім того, цифрові платформи та автоматизовані механізми контролю сприяють підвищенню

прозорості діяльності органів влади та мінімізації корупційних ризиків (European Commission, 2025).

Разом із тим алгоритмічне врядування створює і суттєві ризики. Однією з ключових проблем є недостатня прозорість алгоритмів та складність контролю за процесом прийняття автоматизованих рішень. AI-системи можуть відтворювати дискримінаційні моделі, закладені у масивах даних, що створює ризики порушення принципу рівності та недискримінації. Особливо небезпечним це є у сферах соціального забезпечення, правоохоронної діяльності та надання адміністративних послуг. Окрему проблему становить захист персональних даних, оскільки функціонування алгоритмічних систем пов'язане зі збором та обробкою значних обсягів інформації про громадян (European Union, 2024).

Саме тому впровадження технологій штучного інтелекту у діяльність органів публічної влади має супроводжуватися формуванням належного правового регулювання, забезпеченням прозорості алгоритмів, підзвітності автоматизованих систем та ефективного судового і громадського контролю.

Європейський Союз формує комплексну модель правового регулювання штучного інтелекту, засновану на принципах надійності та людиноцентрованості ШІ. Ключовим нормативним актом став Регламент ЄС 2024/1689 (AI Act), який встановлює ризик-орієнтований підхід до використання AI-систем. Документ передбачає класифікацію AI-систем залежно від рівня ризику, заборону окремих небезпечних практик, а також вимоги щодо прозорості, людського контролю та підзвітності автоматизованих рішень (European Union, 2024).

Особливе значення у правовому регулюванні має положення про те, що остаточні рішення, які можуть впливати на права людини, не повинні ухвалюватися виключно автоматизованими системами без належного людського контролю (European Commission, 2025). Важливим елементом є також дотримання положень Регламенту щодо захисту персональних даних та права особи не бути об'єктом виключно автоматизованого прийняття рішень.

В Україні нормативне регулювання штучного інтелекту перебуває на стадії формування. Основним стратегічним документом є Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні, затверджена розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1556-р від 2 грудня 2020 року. Документ визначає необхідність розвитку AI-технологій із дотриманням принципів верховенства права, захисту прав людини та інформаційної безпеки (Cabinet of Ministers of Ukraine, 2020).

Проте комплексний механізм правового регулювання алгоритмічного врядування та контролю за діяльністю AI-систем в Україні поки відсутній.

Відтак, подальший розвиток алгоритмічного врядування в Україні потребує адаптації національного законодавства до стандартів Європейського Союзу. Одним із ключових напрямів має стати імплементація положень AI Act та гармонізація українського законодавства із європейськими вимогами щодо прозорості та безпеки ШІ-систем.

Алгоритмічне врядування є закономірним етапом цифрової трансформації сучасної держави. Використання штучного інтелекту у сфері публічного управління сприяє підвищенню ефективності адміністративних процесів, покращенню доступності публічних послуг та мінімізації корупційних ризиків. Водночас автоматизація управлінських рішень створює ризики порушення права на приватність, недискримінацію та справедливий розгляд справи.

References:

Kyrylov, Y. Y., et al. (2026). Reforming public administration and territorial governance in Ukraine: Strategic priorities and EU alignment. *Public Policy and Administration*, 25(1), 43–58. <https://doi.org/10.5755/j01.ppa.25.1.41517>

Cabinet of Ministers of Ukraine. (2020). *Концепція розвитку штучного інтелекту в Україні* (Розпорядження Кабінету Міністрів України № 1556-р від 2 грудня 2020 р.).

European Commission. (2025). *AI Act: Shaping Europe's digital future*. https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/regulatory-framework-ai?utm_source

European Union. (2024). *Regulation (EU) 2024/1689 of the European Parliament and of the Council of 13 June 2024 laying down harmonised rules on artificial intelligence (Artificial Intelligence Act)*. *Official Journal of the European Union*. <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1689/oj>

European Union. (2016). *Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data (General Data Protection Regulation)*. *Official Journal of the European Union*. <http://data.europa.eu/eli/reg/2016/679/oj>